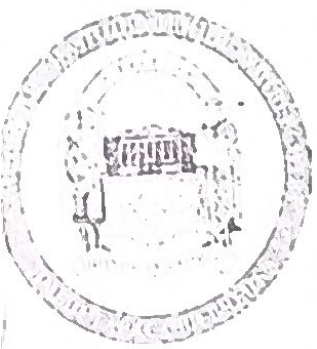

Міністерство освіти і науки України
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Інститут політичної і соціальної психології НАПН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Факультет психології
Рада молодих вчених факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
НТСА факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
Університет соціальних та гуманітарних наук у Варшаві, Польща
Університет імені Масарика, м. Брно, Чеська Республіка
Білоруський державний університет, м. Мінськ, Республіка Білорусь
Університет прикладних наук Західної Македонії, м. Козані, Греція
Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка, м. Мінськ, Республіка Білорусь
НОВІА університет прикладних наук, м. Вааса, Фінляндія
Університет м. Печ, Угорщина
Університет м. Гранади, Іспанія

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВЕСНА-2018

МАТЕРІАЛИ
XX Міжнародної конференції молодих науковців

ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНІЙ НАУЦІ: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ (PPMSRPR)

20 квітня 2018 р.

Київ

УДК 316.4 + 159.9.01
ББК 88

Рецензенти:

Кіреєва З. О. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психології розвитку особистості Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова;

Седих К. В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Сердюк Л. З. – доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології особистості ім. П. Р. Чамати Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України

Редакційна колегія:

Бурлачук Л. Ф., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України; ***Ващенко І. В.***, доктор психологічних наук, професор; ***Власова О. І.***, доктор психологічних наук, професор; ***Данилюк І. В.***, доктор психологічних наук, професор; ***Коваленко А. Б.***, доктор психологічних наук, професор; ***Крупельницька Л. Ф.***, доктор психологічних наук, доцент; ***Льовочкіна А. М.***, доктор психологічних наук, доцент; ***Максимова Н. Ю.***, доктор психологічних наук, професор; ***Марушкевич А. А.***, доктор педагогічних наук, професор; ***Мілютіна К. Л.***, доктор психологічних наук, доцент; ***Пащенко С. Ю.***, кандидат педагогічних наук, доцент – **відповідальна за випуск**; ***Плахотнік О. В.***, доктор педагогічних наук, професор; ***Траверсе Т. М.***, доктор психологічних наук, доцент; ***Чуйко О. В.***, доктор психологічних наук, доцент; ***Швалб Ю. М.***, доктор психологічних наук, професор; ***Яблонська Т. М.***, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник.

Друкується за ухвалою Вченої ради факультету психології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 22.03.2018 р.)

Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження, 20 квітня 2018 р. : Матеріали XX Міжнародної конференції молодих науковців / За ред. І. В. Данилюка, С. Ю. Пащенко. – К. : Логос, 2018. – 340 с.

У Матеріалах XX Міжнародної конференції молодих науковців «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження», організованої та проведеної факультетом психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, окреслено актуальні проблеми психології особистості, представлено широкий спектр результатів наукових досліджень молодих вітчизняних та закордонних науковців. Матеріали конференції адресовано студентам, аспірантам, докторантам, дослідникам, психологам, педагогам, соціальним працівникам, викладачам вищої школи та усім тим, хто цікавиться сучасним станом розвитку психології особистості.

Тези опубліковано в авторській редакції.

Надруковано за сприяння Міжнародного благодійного фонду
«Розвиток наукової психології «ФРОНЕЗИС»

1. Методика діагностики соціально-психологічної адаптації Роджерса – Даймонд.

2. Для вимірювання рівня соціалізації було вирішено обрати окремий показник цього явища, зокрема емоційний інтелект. Для його вимірювання планується використання тесту Д. Гоулмана.

3. Діагностика моральної свідомості Л. Колберга.

4. Тестова методика «Емоційна спрямованість» Б. І. Додонова для визначення ціннісних орієнтацій підлітка в умовах дистанційної освіти.

5. Опитувальник «Задоволеність власним життям» В. Коулмана для вимірювання оцінки суб'єктивного рівня життєвого задоволення.

Список використаних джерел: 1. Андреев А. А., Солдаткин В. И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация. – М. : Изд-во: МЭСИ, 1999. – 196 с. 2. Брушлинский А. В., Тихомиров О. К. О тенденциях развития современной психологии мышления // Национальный психологический журнал – 2013. – №2(10) – С. 10-16. 3. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 192 с.

ФЕНОМЕНИ ВНУТРІШНЬОЇ КАРТИНИ ХВОРОБИ ТА ВНУТРІШНЬОЇ КАРТИНИ ЗДОРОВ'Я ЯК КОНКУРУЮЧИХ ТА ВЗАЄМОДОПОВНЮЮЧИХ ПСИХІЧНИХ РЕАЛЬНОСТЕЙ

Корнієнко Олексій Васильович
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психодіагностики та клінічної психології
Факультет психології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Завдяки досягненням сучасних наук про людину значно розширилися уявлення про поняття «хвороба» і «внутрішня картина хвороби» (ВКХ) та «здоров'я» і «внутрішня картина здоров'я» (ВКЗ). Відповідно, медична модель здоров'я центрується на розумінні здоров'я як відсутності хвороб, а психологічна – на уявленнях про здоров'я як продуктивному потенціалі особистості. Розрізненість здоров'я центрується на розумінні здоров'я як відсутності хвороб, а психологічна – на уявленнях про здоров'я як продуктивному потенціалі особистості. Розрізненість підходів до проблеми співіснування даних психічних реальностей знижує ефективність навчальних і корекційних психолого-педагогічних впливів. Тому, при вирішенні практичних

завдань в системі освіти доцільно виходити з того, що здоров'я є невід'ємним компонентом психологічної безпеки (ПБ) учасників освітнього процесу. Отже, має сенс розглядати ВКХ і ВКЗ як прояви стану здоров'я особистості, що характеризують різні рівні її власної ПБ (Челпанов В. Б., 2009).

Вищевикладені теоретичні положення автор спробув реалізувати в дослідженні ВКХ – ВКЗ у психосоматично ослаблених школярів з діагнозами «мінімальна мозкова дисфункція» (ММД) і «синдром дефіциту уваги з гіпер- і гіпоактивністю» (СДУГ) з позицій психологічної безпеки ПБ освітнього процесу.

Термін «внутрішня картина хвороби» зобов'язаний своєю появою роботі А. Р. Лурії (1944). Поняття «внутрішня картина здоров'я» було введено А. Б. Орловим (1991) як альтернатива патоцентричної медичної моделі, що базується на визначенні «хвороби». В. Є. Каган (1993), вказуючи на підпорядкованість ВКХ – ВКЗ, зазначає: «ВКХ – це ВКЗ в умовах хвороби. ВКХ постає як окремий випадок ВКЗ і в змістовному плані, так як хвороба ніколи не сприймається і не переживається сама по собі, але завжди – в контексті життєвого шляху особистості. Запропонована концепція ВКЗ дозволяє підійти до постановки проблеми індивідуальних ВКЗ і культури здоров'я».

Як правило, розглядають біологічний, психологічний і соціальний рівні здоров'я. Н. В. Фесенко (2009) в зв'язку з цим говорить про побудову концепції здоров'я за принципом збалансованих відносин, що пов'язують здоров'я з ресурсним потенціалом, здатністю взаємодіяти з оточуючими для підтримки або відновлення рівноваги за допомогою адаптації і гомеостазу. Щодо понять «гомеостаз» і «комунікація» слід пам'ятати, що вони розглядаються сучасними науками стосовно характеристик цілого соціуму (соціальної системи), а не тільки окремої людини.

На основі аналізу досліджень, присвячених психології здоров'я, доцільно виділити наступні його компоненти:

1) здоровий спосіб життя (ЗСЖ) – взаємозв'язок між способом життя людини та її здоров'ям як головною потребою людини;

2) ставлення особистості до зовнішнього середовища (екологічно безпечне співіснування з навколишнім живим світом);

3) охоронна поведінка людини;

4) механізми психологічного захисту особистості (МПЗО), актуалізація яких відбувається при пред'явленні завищених вимог до особистості, що призводить, в результаті, до неадекватної поведінки і неправильного прогнозування результатів своєї діяльності або вчинків;

5) ВКЗ – уявлення особистості про своє здоров'я як неминущу цінність;

6) ступінь фрустраційної напруги у дитини на трьох основних рівнях психічної регуляції: когнітивному, емоційно-вольовому і мотиваційно-поведінковому. Найбільш небезпечними компонентами, складовими загрози адекватної ВКЗ, є різні види девіантної поведінки, а також недоліки дитячої волі у вигляді «дратівливої слабкості», описаної ще російським психологом (П. Ф. Каптерев, 1999). Фрустраційна напруга при відсутності толерантності свідомості сприяє спотворення ВКЗ;

7) самооцінка дітей і підлітків, яка часто служить механізми психологічного захисту особистості (МПЗО);

8) сім'я: система відносин батьків до здоров'я своєї власної дитини, яка розвивається за трьома напрямками: задоволення потреб дитини різними способами, застосування певних стилів, тактик і стратегій сімейного виховання.

Таким чином, психолого-педагогічна корекція повинна здійснюватися не тільки з позицій ВКХ, але і з урахуванням ВКЗ, тобто треба фіксувати увагу не тільки на симптоматиці психосоматичного розладу, але і на збережених психічних процесах, які представляють собою важливу складову частину ВКЗ. Це дозволяє вибудовувати індивідуальну стратегію психокорекційної роботи з кожною дитиною. Тут має бути акцентовано увагу всіх учасників освітнього процесу, особливо фахівців-суміжників (лікарів, психологів, соціальних педагогів, дефектологів, логопедів). В іншому випадку можливості дитини недооцінюються або переоцінюються дорослими. Недооцінка можливостей школяра призводить до придушення його активності, яка сприймається батьками як шкідлива, непосильна, «хвороблива». Придушення активності дитини формує стан безпорадності. Переоцінка збереженого потенціалу здоров'я школяра також має негативні наслідки через постійні підвищених педагогічних вимог до нього, з якими він не справляється. Батьки і педагоги не розуміють, що дитина не «не хоче», а «не може».

Позитивне значення закладеного в дитині потенціалу ВКЗ полягає в організації нею вольових зусиль для подолання труднощів. Позитивне ж значення ВКБ, на наш погляд, полягає в підтримці режиму «охоронного

гальмування», що оберігає мозок учнів від зайвих навчальних (інформаційних) перевантажень. При цьому школяр має право відмовитися від виконання навчальних завдань або проігнорувати педагогічні вимоги. Все, що відбувається можна охарактеризувати як специфічний внутрішньо особистісний конфлікт між «хворою» (ВКБ) і «здоровою» (ВКЗ) частинами особистості. Свого часу Є. О. Климов (2001) ввів поняття «конфліктуючі психічні реальності».

Вважаємо, що феномени ВКБ – ВКЗ доцільно розглядати в одних випадках як конфліктуючі (конкуруючі) психічні реальності, а в інших – як взаємодоповнюючі один одного, або як своєрідні механізми психологічного захисту особистості школяра, що можуть бути продуктивними або непродуктивними в поведінковому аспекті.

Список використаних джерел: 1. Орлов А. Б. Возникновение новой психодиагностики: некоторые симптомы и тенденции / А. Б. Орлов // Вопросы психологии. – 1991. – № 5. – С. 129-130. 2. Фесенко Н. В. Внутренняя картина здоровья как особенное отношение личности к своему здоровью / Н. В. Фесенко // Психология и современное общество: взаимодействие как путь взаиморазвития : Материалы 4 Междунар. науч.-практ. конф. – СПб. : СПбИУиП, 2009. – Ч. 3. – С. 142-146. 3. Челпанов В. Б Феномены внутренней картины болезни и внутренней картины здоровья как конкурирующие и взаимодополняющие психические реальности / В. Б. Челпанов. // Электоннный научный журнал Курского государственного университета. – №3(11) – 2009.

THE ENDOWMENT EFFECT ACROSS SOCIO-ECONOMIC GROUPS: THE IMPACT OF SOCIO-ECONOMIC STATUS AND FINANCIAL WORRIES ON ENDOWMENT EFFECT

Kotova Kateryna
Ronzani Piero
Dott. **Savadori Lucia**
University of Trento, Italy

People living in poverty is a persistent issue for society as a whole. Until recently, efforts to eradicate poverty has been mainly devoted to economic aspects. However, scientific community has increasingly recognised the importance of the psychological aspects of poverty. Indeed, by understanding the impact of poverty on cognition and behaviour we would be able to break the self-reinforcing cycle of poverty. Through an original laboratory experiments, this work will study the impact of financial worries on endowment effect. In psychology and behavioral economics, the endowment effect is the hypothesis that people ascribe more value to things